

at rette paa en Skævhed, som er fremkommen ved en ensidig Tilspidsning af de fremad drivende Kræfter i Samfundet.

Selvfølgelig var det et Gode baade for Samfundet og for Kvinden selv, at der, da Manden efterhaanden overtog næsten alt produktivt Arbejde, levnedes hende Tid og Kraft til at skabe et Hjem med al dets Hygge og dannende Indflydelse. Men man var ikke langt fra at gøre det til et Fængsel, som med sin lumre Atmosfære virkede dræbende for hendes Personlighed. Det var nødvendigt for hende at bryde ud, og Industriens Udvikling har gjort dette muligt. Men paa samme Tid har den yderligere tilspidset Forholdet. Den er et tveægget Sværd, der kan bruges ligesaa vel imod som for hende. Den tager vigtige Dele af hendes Arbejde fra hende eller fritager hende derfor, hvad man vil kalde det; men dersom hun ikke kæmper for at holde sin Stilling, reducerer den hende derved opadtil til den Betydningsløshed, der uundgaelig følger med Lediggang, nedadtil til det Trællearbejde, som i vort Samfund tilfalder dem, som formaar at opholde Livet med det mindst mulige.

Den første Konsekvens er f. Eks. dragen i den berømte franske Filosof Auguste Comtes Samfundslære, hvor han tildele Fremtidens Kvinder den Lod at blive underholdte om ikke af andre, saa af Staten, for at de kan faa Tid og Ro til at udvikle sig som Samfundets Blomst, Idealitetens Bærer i Verden. At det vilde være en uhyre Fejltagelse, om man saaledes vilde unddrage alle Kvinder fra Livets Besværligheder, det er dog øjensynligt. Om man f. Eks. vil sammenligne Midalderens dygtige Husfruer og lærde kvindelige Literaturkendere med vor Tidsalders højtstillede Damer, vil man se, at den gamle Tids strenge Husarbejde, som Hr. André skildrer med saa mørke Farver, ikke gav Kvinderne mindre men derimod langt mere social Betydning end Nutidens overfladiske Selskabsliv. Endogsaa i Forretningslivet kunde disse Kvinder gøre betydelige Indskud. Om den berømte Ebba Brahes Datter, Maria Sofia de la Gardie hører vi saaledes („Märkvärdiga kvinnor“ af Ellen Fries, se Dagny 1891), at hun ejede og selv styrede en Mængde Godser i forskellige Egne af Landet, at hun drev Grubedrift, var Deltager i flere Kompanier som Skibsbygningskompaniet og Guineakompaniet, lod eksportere og sælge Tømmer i Spanien, anlagde Klædefabrikker, der leverede Klæde til